

Informe justificatiu

Expedient	CU-2025-1265	Modalitat	Contracte Públic
Unitat promotora	Servei del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic		
Procediment	Obert simplificat	Tipus	Serveis
Objecte	Treballs de documentació arqueològica dels abrics amb manifestacions d'art rupestre localitzat al terme municipal de l'Esquirol, al jaciment arqueològic amb número d'Inventari 20178 amb el nom de Balmes de Collfornic		

	Import base €	IVA €	Import amb IVA €
Pressupost licitació	17.352,00	3.643,92	20.995,92
Valor estimat	17.352,00	-	-

L'objecte d'aquest encàrrec és la contractació per realitzar la documentació arqueològica dels abrics amb manifestacions d'art rupestre localitzat al terme municipal de l'Esquirol, concretament al jaciment arqueològic amb número d'Inventari 20178 amb el nom de Balmes de Collfornic. Un jaciment situat en un entorn natural on en un seguit de petites balmes s'han identificat un alt número de gravats de diverses cronologies, fet que demostraria un important lloc de pas. Aquesta documentació és necessària per a conèixer les característiques del jaciment i poder valorar la seva rellevància.

El Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Direcció General del Patrimoni Cultural, té la competència en la gestió de l'art rupestre de Catalunya, ja siguin jaciments arqueològics que continguin pintures rupestres com gravats. En el marc del Pla de Gestió de l'Art Rupestre de Catalunya, una de les funcions que té encomanades el Servei, és la documentació arqueològica dels nous jaciments amb manifestacions d'art rupestre que es vagin descobrint, així com la revisió dels ja descoberts.

La singularitat i excepcionalitat que representen els jaciments amb art rupestre (la seva fragilitat i vulnerabilitat, la seva especial rellevància com a testimoni de les societats del passat i la seva doble condició de Bé Cultural d'Interès Nacional i de Patrimoni Mundial de la UNESCO, en el cas dels béns de *l'Art Rupestre de l'Arc Mediterrani de la Península Ibèrica*), fa que la documentació exhaustiva d'aquests béns es consideri una mesura necessària, per tal de portar a terme una gestió acurada del bé i garantir el seu estudi i conservació per a les

generacions futures. Així, des de l'any 1985, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia porta a terme una línia de treball que comporta la documentació de tots els conjunts amb pintures rupestres seguint una metodologia única, sota uns mateixos criteris i estils, per tal de garantir una homogeneïtat documental.

En els darrers anys, s'han produït diverses novetats, com són la introducció de les tecnologies digitals, l'ampliació del marc conceptual on hem de situar el patrimoni rupestre -entenenent-se com un fenomen cultural relacionat intrínsecament amb el medi natural i l'entorn paisatgístic que l'envolta-, o els nous usos de difusió i divulgació en les societats actuals, que han generat unes noves necessitats documentals, que fan necessària una revisió de la metodologia de documentació utilitzada durant aquests darrers trenta-cinc anys. Des del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic s'ha elaborat el *Protocol de documentació dels conjunts d'art rupestre de Catalunya*, en el marc del Pla de Gestió de l'Art Rupestre de Catalunya, amb l'objectiu d'establir els continguts mínims de les memòries de documentació dels conjunts rupestres, tant de pintures com de gravats, encarregades des d'aquest organisme, per tal de satisfer les necessitats documentals actuals per a la correcta gestió, conservació i difusió d'aquest patrimoni.

També, en el marc del Pla de Gestió de l'Art Rupestre de Catalunya, s'han revisat tots els jaciments arqueològics que contenen gravats rupestres i que per tant, també gaudeixen de la protecció de Bé Cultural d'Interès Nacional, segons la disposició addicional primera de la Llei de Patrimoni Cultural Català. Dels pocs gravats rupestres que estan donats d'alta al Registre de Béns Cultural d'Interès Nacional, cap d'ells disposa d'una documentació arqueològica exhaustiva, motiu pel qual és necessària aquesta documentació per equiparar aquest jaciment als que contenen pintures rupestres. Senzillament es van donar d'alta a l'Inventari del Patrimoni Cultural i al Registre de Béns Cultural d'Interès Nacional, però no es disposa de tota la informació necessària per a la correcta gestió d'aquests béns.

Per aquest motiu es proposa la documentació del conjunt d'art rupestre localitzat al terme municipal de l'Esquirol. Concretament al jaciment arqueològic amb número d'Inventari 20178 amb el nom de Balms de Collfornic.

La finalitat del contracte és doncs portar a terme una intervenció arqueològica consistent en la documentació gràfica, segons estableix el Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, sobre béns arqueològics considerats bé cultural d'interès nacional, segons la disposició addicional primera de la Llei 9/1993 del patrimoni cultural català.

Per aquests motius, i per tal de donar compliment al règim jurídic establerts pels BCIN dins de la Llei 9/1993 del patrimoni cultural català, el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic té el deure de documentar els jaciments amb art rupestre, per tal de protegir-los, conservar-los, i difondre'ls, actuacions que també queden recollides en el Pla de Gestió

de l'Art Rupestre de Catalunya, entès com una eina de gestió integral d'aquest tipus de patrimoni.

L'article 29 del Decret 164/2019, de 16 de juliol, de reestructuració del Departament de Cultura, estableix que és una funció de la Secció de Protecció i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic del Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic tramitar els expedients de bé cultural d'interès nacional, i vetllar per l'aplicació correcta de les normes que regulen el patrimoni arqueològic, entre d'altres.

La Secció de Protecció i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic en exercici de les seves funcions, tramita els expedients de bé cultural d'interès nacional. L'art rupestre està considerat segons la legislació com a bé cultural d'interès nacional, en el moment en què s'autentifica. Fins a la creació d'aquesta Secció, s'havia gestionat l'art rupestre en el marc del Programa de Corpus de pintures rupestres de Catalunya, creat al 1985, amb les funcions d'inventariar, protegir, conservar i difondre l'art rupestre, aquestes tasques han quedat assignades dins de la nova Secció i sota l'eina del Pla de Gestió de l'Art Rupestre de Catalunya.

En el procediment per a protegir l'art rupestre, com hem anat indicant, és un cop es descobreixen nous conjunts, cal primer autenticar per saber si són originals. Automàticament caldria donar-los d'alta a l'Inventari de Patrimoni Arqueològic, al Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional, i analitzar quina problemàtica presenten en quant a proteccions físiques. Prèvies a aquestes tasques s'han de fer les tasques de documentació, és a dir, un intervenció arqueològica per recopilar tota la informació del conjunt, treball de camp exhaustiu, documentació gràfica, aixecament topogràfic, valoració de l'estat de conservació, anàlisi estilístic, etc; -treballs imprescindibles per poder portar a terme la resta de tasques obligades pel fet de ser considerat BCIN-.

El Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic no disposa de recursos humans ni de mitjans tècnics propis per a realitzar part de la documentació d'aquests conjunts i considera imprescindible l'externalització d'aquest encàrrec.

Els treballs a encarregar externament consistiran bàsicament en:

- Anàlisi i recollida de totes les dades físiques del jaciment, exhaustiu reportatge fotogràfic, recollides de les dades geogràfiques, etc., a través d'un treball de camp, en el propi jaciment arqueològic,
- Anàlisi i contrast de dades recollides,
- Exhaustiu treball d'anàlisi de la documentació gràfica per analitzar la pintura i/o gravat, i posterior tractament amb els softwares necessaris per a l'elaboració del calc digital, en color i en blanc i negre,
- Redacció de la memòria: marc geogràfic, antecedents històrics, descripció del jaciment i les intervencions arqueològica, descripció dels materials, proposta dels límits de

protecció i justificació dels mateixos. Segons el Decret 78/2002 s'estableixen els requisits per a la direcció d'una intervenció arqueològica i el *Protocol de documentació de conjunts rupestres de Catalunya*.

Pels motius exposats es proposa la contractació dels treballs de documentació arqueològica del conjunt amb manifestacions d'art rupestre localitzat a l'Esquirol, al jaciment arqueològic amb número d'Inventari 20178 amb el nom de Balmes de Collfornic, per un import total de 20.995,92 (IVA inclòs).

Anualitats	Import base €	IVA €	Centre gestor	Partida pressupostària
2025	17.352,00	3.643,92	CU13	D/227001300/4430/0000

Vist i plau

Jordi Domeque i Arayo
Cap del Servei de Gestió

Joaquim Borràs Gómez
Director General del Patrimoni Cultural